

Input BioLogisch Limburg – Actieplan Biologische Landbouw Limburg - januari 2026

BioLogisch Limburg is een netwerk van biologische ondernemers in Limburg die de biologische land- en tuinbouw in de provincie wil stimuleren en professionaliseren. Hiervoor werken we samen op het vlak van afzet, kennis en belangenbehartiging.

In 2024 besloten BioLogisch Limburg en de LLTB om de krachten te bundelen om de biologische landbouw maximaal te kunnen ondersteunen. Als vereniging zien we dit ook als een kans om de afstand tussen gangbaar en biologisch te verkleinen. We hopen dat collega-ondernemers zich ook via de LLTB laten inspireren door de biologische landbouw.

Belangenbehartiging is de voorbije periode erg actueel geweest op provinciaal niveau. Bestuurslid Gerard Kemper zoekt actief de provinciale beleidsmakers op, onder andere tijdens een overleg op 19 augustus 2025 met gedeputeerde Jasper Kuntzelaers. De POVI en de LOS zijn twee voorbeelden waarin de biologische landbouw een andere benadering vraagt dan de gangbare landbouw. Als vereniging zetten we ons in om de voordelen én kansen van biologische landbouw steeds weer uit te lichten. Ook in het kader van de op 27 juni 2025 ingediende motie (3219)¹ en het daaruit voortvloeiende onderzoek over de stimulering van biologische landbouw in Limburg.

Maar onze sector kent ook een heel aantal uitdagingen. Daarbij wil Nederland dat in 2030 15 procent van het totale landbouwareaal gebruikt wordt voor biologische productie. Deze ambitie kan alleen slagen wanneer de consumptie minimaal dezelfde groei doormaakt.

Graag willen we daarom als vereniging input geven aan de provincie voor een Actieplan Biologische Landbouw Limburg met daarin concrete *voorstellen* om de biologische landbouw in Limburg te bestendigen en de groei ervan te stimuleren.

Ook willen we de provincie enkele *handvatten* geven om de biologische landbouwproductie beter te begrijpen en de kennis erover te vergroten. Om deze wetenschap vervolgens te kunnen integreren in het provinciaal beleid.

Voorstellen:

- 1) De provincie moet biologische landbouw erkennen en blijven benoemen als een heel belangrijk onderdeel van de beoogde landbouwtransitie. De biologische sector heeft integraal een hoog duurzaamheidsgehalte en is daardoor een inspiratiebron voor de volledige landbouwsector. Ook draagt biologisch bij aan een duurzamere levensstijl van Limburgers. Biologisch heeft een aantoonbare én substantiële meerwaarde als het gaat om klimaat, biodiversiteit, bodem, milieu, dierenwelzijn en gezondheid. De biologische landbouw kent als enig 'duurzaam' landbouwsysteem een uniforme controle of certificering die is verankerd in een Europees wettelijk gecertificeerd systeem, aangevuld met bovenwettelijke Nederlandse normen. Dit zorgt voor een volledig geborgde keten — van grond tot mond — en de producten zijn duidelijke herkenbaar aan het Europese bio logo. Daarmee biedt biologisch een concreet voorbeeld van hoe duurzame landbouwpraktijk kan worden vormgegeven. De biologische sector zou daarom in het provinciale landbouwbeleid erkend moeten worden. Deze erkenning kan dan worden doorgetrokken in het pachtbeleid, aankoopbeleid, omgevingsbeleid en milieubeleid.
- 2) De provincie zou zelf het goede voorbeeld kunnen geven wat betreft de consumptie van biologische producten en ook haar partners én het Limburgse bedrijfsleven aansporen om hetzelfde te doen. Dit heeft dan niet enkel een grotere afzetmarkt voor lokaal geproduceerde biologische producten tot gevolg maar meer belangrijk nog: gezondere werknemers. Biologisch

¹ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/fe19cf4e-f489-4847-8570-859b658b1919>

voedsel draagt bij aan een gezonde leefstijl én een gezonde leefomgeving. Ter inspiratie: de provincie Noord-Brabant heeft een intentieverklaring biologische en lokale catering ondertekend. Tevens nodigt ze andere overheden en het bedrijfsleven uit om deze intentieverklaring ook te ondertekenen.

- 3) De provincie zou moeten investeren in de biologische landbouwsector én in bedrijven die willen omschakelen naar dit systeem. De maatschappelijke en ecologische baten van dit landbouwsysteem worden nu enkel betaald via de prijs die de bioboer voor zijn producten ontvangt. Echter, dit maakt de producten duurder en daardoor misschien zelfs niet voor iedereen toegankelijk. En de consument zal deze hogere prijs blijvend moeten willen betalen. Mede daardoor en door de schaal en de grote diversiteit is de sector kwetsbaar en zijn de rendementsverschillen groot.

Manieren waarop de provincie Limburg kan investeren in deze sector zijn:

- Toegang tot grond voor biologische bedrijven gemakkelijker maken via provinciaal pachtbeleid maar ook het informeren van TBO's, gemeenten en particuliere grondbezitters. Deze partijen aansporen om hun grondbeleid te verduurzamen. Hierbij gaat het ook om het aanbieden van langdurige pachtcontracten. Daarmee wordt het voor biologische ondernemers makkelijker om hun grondpositie uit te bereiden en voor langere periode vast te houden.
- Op nationaal niveau pleiten voor een eco-premie 'platina' exclusief voor bedrijven die onder toezicht staan van SKAL. Zo worden biologische bedrijven (in omschakeling) structureel extra ondersteund via de eco-regeling van het GLB.
- Provinciale subsidies afstemmen op de vaak kleinschaligere bio bedrijven. Bijvoorbeeld de minimumbedragen van investeringen zouden voor biologische bedrijven omlaag moeten.

Door al deze investeringen in de biologische sector wordt deze robuuster en weerbaarder. En als gevolg de biologische producten goedkoper en dus toegankelijker voor een grotere groep consumenten. Wanneer daardoor de afzet stijgt zal deze toenemende vraag resulteren in een grotere bio landbouwsector in Limburg en Nederland. Door deze publieke investeringen worden niet alleen biologische bedrijven robuuster, maar dalen op termijn ook maatschappelijke kosten voor onder andere zorg en milieuschade.

Handvaten:

Thema Stikstof: Veehouderijbedrijven stoten stikstof uit, ook biologische bedrijven. Echter, de biologische melkveebedrijven hebben gemiddeld een duidelijk lagere ammoniakemissie per hectare dan de gangbare melkveehouderij. De verklaring daarvoor is te vinden in meer grondgebondenheid en daardoor extensiever met lagere stikstofoverschotten per hectare. Ook minder krachtvoergebruik, geen kunstmest en weidegang zijn maatregelen die een lagere ammoniakemissie als gevolg hebben. Gangbare melkveebedrijven omschakelen naar biologisch kan ook als bronmaatregel worden ingezet. Andere biologische dierhouderij systemen, zoals pluimveehouderij en varkenshouderij hebben per dierplaats vaak een hogere stikstofuitstoot. De belangrijkste verklaring is dat deze dieren meer ruimte krijgen per dier en ze een uitloop naar buiten hebben. Daarom is het belangrijk om voor deze sectoren te kijken naar de totale stikstofuitstoot per bedrijf, per hectare en/of per gebied. En dat in verhouding tot de bedrijfseconomische prestaties. Biologische varkens- en pluimveebedrijven zijn gemiddeld kleinschaliger, waardoor de totale stikstofbelasting per hectare en per bedrijf vaak duidelijk lager uitvalt dan bij gangbare bedrijven. En daar draait het bij het behalen van natuurdoelen uiteindelijk om.

Thema Klimaat: De biologische landbouw is niet alleen klimaat adaptief maar is ook een klimaatvriendelijk landbouwsysteem. Minder emissie van broeikasgassen en andere schadelijke stoffen en meer vastlegging van CO₂ in de bodem. Weinig gebruik van externe inputs waarvan de productie veel energie kost en CO₂ uitstoot genereert. Meer bodemvruchtbaarheid waardoor water langer wordt vastgehouden in droge periodes en goed infiltreert in zeer natte periodes.

Thema Voedselzekerheid: De afgelopen decennia hebben de biologische bedrijven laten zien dat met een beperkte input, goede resultaten worden behaald. Door een andere kijk op produceren worden natuurlijke bronnen beter ingezet en benut. De vraag naar biologische voeding neemt toe². Hiermee wordt onderstreept dat biologisch niet alleen toekomstbestendig is, maar ook economisch perspectief biedt voor boeren die duurzaam willen ondernemen³. Biologische landbouw heeft weliswaar soms een lagere productie per hectare of per dier, maar de externe inputs zijn ook kleiner. De iets hogere kostprijs van biologische landbouwproducten kan daarom deels worden toegeschreven aan de kostprijs van voedselproductie met een significant lagere bijdrage aan klimaatverandering, stikstofneerslag én overige milieu impact in binnen- en buitenland. Veel externe inputs voor gangbare landbouwproductie komen immers van buiten Europa waar de productie ervan ook een impact heeft op de leef- en werkomgeving van mensen.

Dat biologische landbouwproductie de wereld niet kan voeden is te kort door de bocht. We moeten niet alleen kijken naar de productiviteit van soorten landbouw, maar ook naar bijvoorbeeld voedselverspilling en vleesconsumptie. Daarbij verbetert biologische landbouw de bodemvruchtbaarheid en maakt de voedselvoorziening minder afhankelijk van kwetsbare importstromen.

Thema Voedselveiligheid, milieu en waterkwaliteit: Doordat er geen gebruik gemaakt wordt van chemische middelen is de kans zeer klein dat deze aangetroffen kunnen worden op of in biologische producten. Het is dus ook uitgesloten dat chemische middelen in de lucht worden verspreid of in het oppervlakte- of grondwater terechtkomen door de biologische landbouw.

Thema Natuur⁴: De biologische land- en tuinbouw laat zien dat zij in staat is de jarenlang groeiende kloof tussen landbouw en natuur te verkleinen. Enerzijds is het biologisch landbouwsysteem veel minder belastend voor natuur, anderzijds zijn biologische ondernemers meer gericht op samenwerken met de natuur. Eigenlijk zou je kunnen stellen dat biologische Landbouw een vorm is van natuurbeheer. Concrete voorbeelden zijn het stimuleren van biodiversiteit voor natuurlijke plaagbestrijding en bodemvruchtbaarheid, het inzetten van bomen en hagen voor schaduw, beschutting tegen wind en als aanvullend rantsoen voor vee en het gebruiken van vlinderbloemige gewassen om stikstof te binden uit de lucht. Dit alles zou een vergoeding voor natuurbeheer door een biologische bedrijfsvoering rechtvaardigen. De nauwe band van BioLogisch Limburg met de Limburgse Natuur- en Milieufederatie is ook een voorbeeld van deze samenwerking.

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/37/verkoop-biologisch-voedsel-eerste-helft-2025-iets-gestegen>

³ <https://www.lto.nl/sector/plant/biologische-landbouw/>

⁴ <https://bionext.nl/nieuws/onderzoek-bevestigt-natuurinclusief-werken-zit-biologische-boeren-in-de-genen>

Tot slot: samenhang en vervolgstappen

Met dit actieplan doen wij, als BioLogisch Limburg, een aantal concrete voorstellen om de biologische landbouw in Limburg sterker te verankeren met behulp van provinciaal beleid. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat dit actieplan nog geen volledig uitgewerkt uitvoeringsprogramma is en dat de thema's nu vooral in losse bouwstenen worden aangereikt. Wij nodigen de provincie daarom uit om samen met ons, de LLTB en andere betrokken partners hieraan verder te werken. Zo kan dit actieplan uitgroeien tot een samenhangende routekaart die de weg wijst naar een structurele groei van de biologische landbouw in Limburg.

Inspirerend voorbeeld: Urgenda 7 vinkjes project

Urgenda lanceerde het 7-vinkjesproject voor de transitie naar een natuurinclusieve landbouw: boeren die meedoen krijgen 10 jaar lang 1.000 euro per hectare om te veranderen richting een natuurinclusieve en klimaatvriendelijke landbouw: minder kunstmest en pesticiden, meer bomen en struiken en beter bodembeheer, koeien in de kruidenrijke wei en minder koeien per hectare.

Deze verandering levert voor de maatschappij aanzienlijk lagere maatschappelijke kosten op:

- veel minder uitstoot van broeikasgassen;
- veel minder stikstofuitstoot;
- meer biodiversiteit;
- gezondere bodem en betere waterkwaliteit;
- lagere milieukosten
- lagere kosten voor de gezondheidszorg.

Urgenda streeft ernaar dat het langjarig belonen voor ecosysteemdiensten in de toekomst gemeengoed wordt: Zelfs als alle boeren in Nederland mee zouden doen, zou het 'maar' 1,8 miljard euro per jaar kosten, terwijl het 6 miljard minder milieukosten oplevert en 6 miljard minder gezondheidszorgkosten.

Nu flink investeren in behoud van boeren en herstel van biodiversiteit is een slimme investering die op termijn leidt tot minder kosten voor de belastingbetaler en tot meer welvaart.

Voor een succesvolle transitie wordt de boer van de toekomst gevraagd om een rol te spelen als ecosysteembeheerder en die rol wordt ondersteund en gefinancierd. Een gezonde boerderij is dan een bloeiend ecosysteem met gezonde nutriëntenkringlopen, een gezonde bodem en een hoge biodiversiteit. Het is ook een florerend bedrijf dat een goed leven en eerlijke werkomstandigheden biedt aan degenen die erop werken en dat bijdraagt aan een sterke lokale en regionale economie.

www.7-vinkjes.nl